

1

Sexsnack

LÄRARMATERIAL | OKEJ?

Film 1: Sexsnack

Den här filmen fungerar bra som introduktion till en lektion eller ett temaarbete som berör sexualundervisningen. Den fungerar också bra som samtalsstartare. Vi får träffa flera unga personer som pratar om sina tankar kring sex, relationer och identitet. Den har en dokumentär känsla, så det är bra om du som lärare förklarar att personerna i filmen är skådespelare, det de säger är alltså inte deras egna erfarenheter - men att allt de säger är baserat på riktiga citat och berättelser från unga.

Tempot är högt för att fånga ungas intresse, men också för att det ska kännas mer äkta och nära ungdomarna själva, och mindre som ett läromedel. Om det är en klass där eleverna har varierande teckenspråkskunskaper kan det vara bra att se videon med textningen påslagen. Se gärna filmen flera gånger tillsammans, och pausa vid behov där det behövs.

Sammanfattning

I filmen pratar unga personer om sina erfarenheter och tankar relaterat till sex, relationer och identitet. Andra ämnen som tas upp är hur det känns att vara kär, tankar kring könsidentitet, sexualitet, skolans sexualundervisning, myten om slidkransen, sexdebuter, samt kompisar och vänskap.

- ✧ Sex
- ✧ Relationer
- ✧ Identitet
- ✧ Sexualitet
- ✧ Kärlek
- ✧ Sexdebuter

Teman

Diskussionsfrågor

Låt eleverna prata två och två om sina tankar om filmen, och om det som sades i filmen. Fråga sedan i helgrupp om det är någon som vill berätta vad de pratat om.

Övningar och fördjupning

Kort övning: Sant eller falskt

 ca 30-45 minuter

Sant eller falskt är en övning som går ut på att förmedla fakta. Till skillnad från värderings- eller diskussionsövningar som baseras på åsikter som varken är rätt eller fel finns det här ett rätt och fel svar till varje fråga.

I den här övningen ska eleverna ta ställning till ett antal påståenden och gissa om de tror att det är sant eller falskt. Den kan antingen göras som en tipspromenad där du i förväg har satt upp lappar med frågorna på olika ställen i klassrummet/skolan, eller som en frågesport där alla elever sitter kvar på sin plats. På hemsidan finns en Power Point-fil med frågorna som du kan ladda ner och använda i klassrummet som frågesport. Där finns också en PDF-fil med färdiga frågelappar som du kan skriva ut och sätta upp om du vill göra tipspromenaden, samt svarsformulär att skriva ut och dela ut.

Övningen går snabbare om du begränsar diskussionerna och bara ger rätt eller fel svar på varje påstående. Om du istället vill diskutera varje påstående mer ingående kan den ta längre tid än vad som är angivet på övningen. En riktlinje är att låta varje påstående ta mellan två och fem minuter.

Frågorna finns nedan. Facit står inom parantes, och det finns också uppföljningsfrågor, samt vad som är bra att tänka på i den efterföljande diskussionen. Om du vill

Ungefär hälften har inte haft sex vid 16 års ålder *(Både sant & falskt)*

Vad menas med sex? Nyansera gärna. Ofta syftas det på det första kuk-i-fittasamslaget, och det är sant att de flesta 16-åringar inte har haft den typen av sex, vilket kan vara skönt att höra då kraven ofta finns där. De flesta 16-åringar har dock till exempel onanerat någon gång, det vill säga haft solosex. 16 år är också snittåldern för samlagsdebuten, och den har varit i stort sett densamma sen slutet av 60-talet.

Onani är det vanligaste sättet ungdomar har sex på *(Sant)*

Det är även vanligt bland vuxna, men många vuxna ägnar sig även åt andra sexuella handlingar i större grad än ungdomar gör.

De flesta med fitta blöder vid första samlaget *(Falskt)*

Det är inte vanligast att det blöder. Slemhinneveckan, slidkranen, ser olika ut hos olika personer och är töjbar. Det går inte att se på varken en snopp eller en snippa om en har haft sex. Det finns ingen hinna (det som har kallats för mödomshinna) som kan spricka, utan det finns slemhinneveck som sitter en till ett par centimeter innanför slidmyrningen. De kallas för slidkranen, och det går att läsa mer om den här <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Kropp-och-kon/Slidkranen/>.

Det kan komma lite blod vid vaginalsamlag, men det har inte med "första gången" att göra. De flesta har inte ont vid sex, men gör det ont har en alltid rätt att avbryta, vare sig det är första eller 105:e gången som en har sex.

Färre killar än tjejer testar sig för klamydia *(Sant)*

Killar besöker inte ungdomsmottagningar lika frekvent som tjejer. Är ungdomsmottagningen lika mycket till för alla? Blir alla lika bra bemötta oavsett kön och könsidentitet? Är vuxna bra på att ta emot alla oavsett kön och könsidentitet?

Man kan få könssjukdomar via oralsex *(Sant)*

Kondom skyddar mot könssjukdomar *(Sant)*

Om den är hel och används på rätt sätt. Det är också det enda preventivmedlet som både skyddar mot könssjukdomar och graviditet.

I Sverige har den som är gravid rätt att göra abort *(Sant)*

Enligt svensk lag är det alltid den som är gravid som bestämmer, fram till 18:e veckan.

En av tio tonårskillars senaste samlagspartner var en kille *(Sant)*

En av 50 tonårstjejjers senaste samlagspartner var en tjej. Nyansera genom att diskutera om det kan ha att göra med vad föreställningen om vad ett samlag är. Det finns många olika sorters sex, inte bara kuk-i-fitta-sex. Sexuell praktik, alltså hur eller vem man har sex med definierar inte ens sexuella läggning. En kan ha samkönat sex utan att definiera sig som homosexuell, och olikkönat sex utan definiera sig som heterosexuell.

Fler tjejer än killar identifierar sig som bisexuella *(Sant)*

En högre andel killar identifierar sig som homosexuella. 85% identifierar sig som heterosexuella.

1 av 500 unga (i åldern 15-24 år) identifierar sig varken som tjej eller kille
(*Falskt*)

Rätt svar är: 1 av 100 unga identifierar sig varken som tjej eller kille.

6 av 10 ungdomar (i åldern 15-24 år) tycker att skolans sex- och samlevnadsundervisning är ganska eller mycket bra (*Falskt*)

Endast 2 av 10 ungdomar mellan 15-24 år tycker att skolans sex- och samlevnadsundervisning är ganska eller mycket bra. Varför tror ni att många tycker så? Vad skulle göra den bättre? Det står i skollagen och i läroplanen, att skolan måste erbjuda sex- och samlevnadsundervisning. Det har varit ett obligatoriskt ämne i skolan i Sverige sen 1955.

Tänk på!

Nyansera frågorna när ni går igenom svaren tillsammans. Det är också bra att använda orden "sexdebut/" eller "samlagsdebut" istället för "oskuld". Oskuld är ett otydligt begrepp som bygger på uppfattningar och myter om framför allt kvinnans sexualitet. Dels är oskulden ofta förknippad med en heterosexuell syn på sex. Sex kan ju vara så mycket mer än penetrerande vaginalsamlag mellan man och kvinna.

Själva ordet är också problematiskt, motsatsen till oskuld är ju att vara skyldig till något. Man är inte skyldig för att man har haft sex och man ska inte behöva känna skuld för att man haft det. Dessutom drabbas särskilt kvinnor av dessa myter, till exempel genom ryktesspridning eller våld. Det finns heller ingen mödomshinna som kan spricka vid vaginalsamlag, utan det finns en slidkrans.

Den här texten kommer från RFSU:s sida om slidkransen, läs gärna mer om den här <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Kropp-och-kon/Slidkransen/>.

Längre lektion eller projekt över tid

Längre övning: Skrivuppgift/Storytelling

 från 45 minuter och uppåt

Till den här uppgiften behöver du använda bilderna som finns sist i materialet. De står tillsammans med citaten från filmen. Du kan välja att antingen dela ut bilderna slumpvis till eleverna, eller låta dem själva välja det citat de vill ha. Elevernas uppgift är att utifrån citatet producera en berättelse. Vem är personen som säger det här? Vad tänker hen? Vad händer sen? Vad hände innan det här hände?

Berättelsen kan vara antingen på skriven svenska, svenskt teckenspråk eller engelska, beroende på ämne och sammanhang. Om du vill jobba praktiskt med översättningar mellan två språk är det ett bra alternativ att låta eleverna översätta sina egna berättelser från svenska till teckenspråk, eller tvärtom.

Om berättelsen är på teckenspråk behövs verktyg för filminspelning. Det går till exempel bra att använda datorns inbyggda kamera, eller bara en mobilkamera.

Tänk på!

Många associerar automatiskt en skrivuppgift till skriven text, men en filmad teckenspråkstext är också en producerad text. Det här kan vara viktigt att lyfta för eleverna återkommande gånger, för att komma bort från antagandet att skriven svenska på något sätt skulle ha en primär ställning i förhållande till teckenspråk.

Längre övning: Producera en egen intervjufilm

 5 lektioner

Den här övningen är ett grupparbete där eleverna får jobba tillsammans i mindre grupper om ca 3-4 personer. Uppgiften är att eleverna ska göra en egen intervjufilm liknande Sexsnack, som handlar om skolans sexualundervisning.

Huvudfrågan som eleverna ska utgå från är:

- **Varför är sexualundervisning i skolan viktigt?**

De kan också välja att ha två följdfrågor:

- **Vad är bra med skolans sexualundervisning?**
- **Vad skulle kunna bli bättre med skolans sexualundervisning?**

Gruppen jobbar tillsammans med alla moment, men kan fördela huvudansvaret för de olika momenten inom gruppen.

Exempel på upplägg:

Lektion 1:

Förbereda och planera. Välja ut platser för inspelning och planera upplägg. Vem gör vad inom gruppen? Vilka ska vara med i filmen och hur ska ni hitta dem? Eleverna kan antingen intervjua varandra i klassen, eller andra elever på skolan. Bildmanus får gärna göras!

Lektion 2:

Inspelning. Dags för intervjuerna, som filmas! Tänk på att fördela ansvaret: det behövs minst en som filmar och en som intervjuar.

Lektion 3:

Redigering. Gå igenom råmaterialet och välj tillsammans ut de bitar ni ska ha med. I vilken ordning ska de ligga? Hur lång ska filmen vara? Klipp ihop till en färdig film. Lägg på titel och eftertexter om ni vill ha det.

Lektion 4:

Översättning. Nu ska filmen textas. Tänk på att göra textningen läsvänlig – textremsorna måste ligga kvar tillräckligt länge för att folk ska hinna läsa texten. Om det är två textrader bör de göras ungefär lika långa. Arbetet kan delas upp så att några jobbar med översättning från teckenspråk till svenska, och några lägger in textremsorna i det valda programmet (eller i videohanteraren om Youtube används), och justerar längd och tid.

Lektion 5:

Filmvisning för hela klassen.

Beroende på hur vana eleverna är att arbeta med framförallt redigering och textning kan det vara bra att planera in en eller två extra lektioner som reserv.

Filmredigerings- och textningsprogram

Det finns flera bra och enkla program för redigering, om inte skolan har egna program. Två förslag är *iMovie* (för Mac) och *Studio Pro* (för PC och Mac).

Det finns flera program för att texta filmer. Här är tre förslag på sidor/program för textning som är gratis:

<http://opensubtitleed.sourceforge.net>

<http://www.aegisub.org>

<http://subworkshop.sourceforge.net>

Det är också enkelt att texta filmer som en lagt upp på Youtube i videohanteraren med hjälp av funktionen undertexter.

